

DOI 10.31558/2519-2949.2024.1.3

УДК 321.7(437.6)

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8280-7104>

Бусленко В. В., Волинський національний університет імені Лесі Українки

ПОЛІТИКА СЛОВАЧЧИНИ ЩОДО ПІДТРИМКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РОСІЇ

Проаналізовано форми та політичну значущість підтримки Словаччиною України в умовах повномасштабного вторгнення російської федерації в лютому 2022 р. Звернена увага на роль ключових словацьких політичних акторів в міжнародній підтримці України. Розглянуто міжнародні та національні нормативно-правові акти, що визначають політику Словаччини щодо військової агресії росії. Показано, що військова, гуманітарна, економічна допомога Словаччини, підтримка в наданні Україні статусу кандидата в члени ЄС, а також в посиленні санкцій проти російської федерації, свідчать про те, що Україна має надійного союзника. В більш широкому контексті допомога Словаччини розглядається як вияв консолідованої боротьби європейських держав за збереження демократичних цінностей, дотримання норм міжнародного права, побудови нової системи колективної безпеки за умов відкритої агресії.

Визначено конкретні вияви та політичний контекст надання військової допомоги Україні. Проаналізовано позиції словацьких партій та їх лідерів щодо перспектив військової підтримки. Після парламентських виборів в Словаччині в 2023 р. та формування уряду навколо популістської SMER-SD українсько-словацькі відносини стали менш передбачуваними. Фактично Словаччина рухається по шляху уряду В. Орбана в Угорщині, що дозволяє змодельювати ймовірні ризики. За таких обставин відбувається згортання надання військової допомоги Україні, з'являються передумови ускладнення просування до членства в ЄС та НАТО. Підсумовано, що радикалізм Р. Фіцо може децю зменшитися на фоні консолідованого рішення ЄС щодо підтримки України в її боротьбі з росією та визнанні останньої спонсором тероризму а також необхідності досягнення компромісів з партнерами по коаліції та проведення узгодженої політики в рамках НАТО. Створення мінімально виграшної коаліції в перспективі може призвести до нестабільного функціонування самого уряду, що дає шанси для репозиціонування політичних сил.

Ключові слова: інститути публічної політики, політична партія, політичні актори, сфера публічної політики, Словацька республіка, ефективність політики підтримки України.

Постановка проблеми. Збройна агресія Росії проти України розділила держави на тих, що її засуджували, зайняли нейтральну вичікувальну позицію, відкрито підтримували політику путіна. До перших належить Словаччина. Глава української держави В. Зеленський відзначив, що «словацький народ повною мірою підтримує Україну та громадян нашої держави в боротьбі за свободу й усвідомлює, що це боротьба за нашу спільну свободу та спільні цінності вільної, об'єднаної Європи» [7]. В цьому контексті Словаччина сприяє наданню Україні статусу кандидата на шляху до членства в ЄС та виступає за подальше запровадження економічних санкцій ЄС щодо Росії.

Мета статті – дослідити форми, напрями та специфіку політики Словаччини щодо підтримки України в умовах військової агресії російської федерації.

Виклад основного матеріалу. Широкомасштабне військове вторгнення Росії в Україну, розпочате 24 лютого 2022 р., супроводжувалося масовими вбивствами мирних жителів, грабуванням, руйнуванням цивільних об'єктів, масовою міграцією. Як реакція на такі безчинства Президент України Володимир Зеленський у своєму зверненні від 16 вересня 2022 р. закликав світ визнати російську федерацію державою-спонсором тероризму, щоб не повторювалися звірства, вчинені російською армією у Бучі, Маріуполі та Ізюмі [5]. У відповідь на звернення 13 жовтня 2023 р. Парламентська асамблея Ради Європи за результатами термінових дебатів на тему: «Нове загострення агресії російської федерації проти України» одногосно ухвалила резолюцію, у якій оголосила режим рф терористичним. Також асамблея проголосувала за прискорення створення

спеціального міжнародного трибуналу для переслідування злочину агресії проти України та комплексного міжнародного механізму компенсації, включаючи міжнародний реєстр збитків [7]. 23 листопада 2022 р. Європейський парламент ухвалив резолюцію, згідно якої росію визнано державою-спонсором тероризму. Члени парламенту також закликали країни-члени ЄС розробити правову систему в рамках Євросоюзу, яка покарає російський режим.

Політичні лідери та впливові політики Словаччини надіслали Україні чіткий сигнал підтримки разом із критикою насильства з боку росії.

«Російські імперські амбіції не вище міжнародного права, – заявила президентка Словаччини З. Чапутова після участі у другому саміті Кримської платформи. Словаччина готова продовжувати підтримувати Україну, поки триватиме війна». «Ми завжди підтримували нашого сусіда (Україну) і будемо це робити. Світ підтримує Україну», відзначав прем'єр-міністр Е. Гегер (OĽaNO). Міністр закордонних справ Словаччини І. Корчок (SaS) розкритикував «неспровоковану агресію проти України». Він вважає, що важливо відновити територіальну цілісність України за допомогою всіх її союзників. За його словами «Україна зірвала плани загарбників і бореться за свободу» [6].

Підтримка виразилася в конкретних площинах, зокрема у формі візитів політичних лідерів держави до України. Так, 8 квітня 2022 р. Прем'єр-міністр Словаччини Е. Гегер зустрівся в Києві з Президентом України В. Зеленським і його українським колегою Д. Шмигалем. Вони разом із президентом Європейської комісії У. фон дер Ляєн і головою дипломатії ЄС Ж. Борреллем відвідали м. Бучу та обговорили питання надання допомоги Україні. 31 травня 2022 р. відбувся візит до Києва Президента Словацької Республіки З. Чапутової. Ключовими темами перемовин лідерів стали оборонна та економічна допомога Україні, підтримка надання нашій державі статусу кандидата в члени ЄС, а також посилення санкцій проти Росії. Така співпраця будується на спільному баченні, що надійний мир в Україні та в усій Європі можливий лише на основі повного відновлення територіальної цілісності та поваги до суверенітету нашої держави.

Згідно з попередніми резолюціями Парламентської асамблеї Ради Європи та Європейського парламенту 6 лютого 2023 р. депутати Національної Ради Словацької Республіки ухвалили резолюцію, в якій засудили російську агресію в Україні та висловили підтримку незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України. Зокрема, засуджено масштабні напади Росії на мирне населення, цивільні об'єкти та ключову енергетичну структуру. Національна Рада визнала нинішній російський режим терористичним, а Росію державою, що підтримує тероризм [17].

Парламент також висловив підтримку зусиллям зі створення спеціального трибуналу для переслідування злочинів проти людяності та військових злочинів. Депутати засудили прямі та непрямі погрози Росії застосувати ядерну зброю. Національна Рада не визнала проведення та результатів референдумів у Донецькій, Луганській, Херсонській та Запорізькій областях України, вважаючи ці території такими, що залишаються у складі України. Водночас депутати парламенту засудили гібридну війну, яку веде Росія також на території Словаччини. Парламентарі закликали правоохоронні органи, спецслужби та інші компетентні органи не недооцінювати загрозу, а вжити ефективних заходів проти неї, щоб зберегти безпеку та демократію в Словаччині [11]. За ухвалу проголосували 78 із 120 присутніх депутатів. Депутати від Smer-SD та частина депутатів від партії «Sme rodina» утрималися. Депутати від партії Hlas на голосуванні не були присутні.

В практичній площині завдяки зусиллям словацьких провладних політиків суттєво зросла військова допомога Україні. Зокрема, держава надала Україні систему С-300, обладнання для розмінування. Про це заявив Прем'єр-міністр Е. Гегер під час зустрічі з Президентом України В. Зеленським в квітні 2022 р. [16].

16 лютого 2022 р. уряд Словаччини як відповідь на звернення української сторони про військову допомогу, прийняв рішення про надання Україні двох систем розмінування Vožena 5 та медичних матеріалів на суму 1,7 млн євро. За словами міністра оборони Словаччини Я. Надя (OĽaNO) «ця допомога Україні, як і всі попередні поставки, будуть відшкодовані Словаччині за рахунок Європейського фонду миру, що є яскравим виразом солідарності Європейського Союзу з Україною» [9].

В середині червня 2022 р. міністр оборони Словаччини Я. Над повідомив, що його країна вже передала Україні чотири гелікоптери Мі-17, один гелікоптер Мі-2, а також боєприпаси для реактивної системи залпового вогню «Град» [18]. Відмітимо, що Словаччина разом з іншими державами і надалі продовжувала постачання зброї незважаючи на погрози Кремля розцінювати такі поставки як військові цілі, що підлягають знищенню.

Словаччина також надавала допомогу українцям, які були змушені тимчасово покинути свої домівки через війну. Станом на травень 2022 р. 78 тисяч українців знайшли прихисток у дружній Словаччині, з них 31 тисяча – діти [7]. Згідно інформації Міністерства внутрішніх справ Словацької Республіки станом на жовтень 2022 р. дозволено в'їзд на територію держави усім громадянам України терміном на 90 днів. В той же час у них є можливість отримати постійний дозвіл на проживання у Словаччині [13].

Важливою і вкрай необхідною стала фінансова допомога Словаччини для біженців з України. З травня 2022 р. матеріальну підтримку біженцям здійснювали такі міжнародні організації як Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН), Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ), Міжнародна організація з міграції (МОМ) і словацький Червоний Хрест за підтримки Міжнародного Червоного Хреста і Червоного Півмісяця (МФЧХ і ЧП). За чотири місяці, станом на кінець серпня 2022 р., допомогу отримало близько 29 тис українців [10]. Станом на 31 липня 2023 р. тимчасовий захист в країні отримали 105 тис українських громадян [2].

Починаючи із жовтня 2022 р. для людей, які втекли від війни та переїхали жити до Словаччини, змінилося джерело та розмір надання фінансової допомоги. З того часу фінансування перейшло з міжнародного рівня на національний а грошові виплати взяла на себе держава, зокрема Міністерство праці, соціальних справ і сім'ї Словацької Республіки. Окрім того, українці отримували фінансову допомогу в матеріальних потребах для сімей з дітьми, пенсіонерів та людей з обмеженими фізичними можливостями.

Словаччина також активно долучалася до проектів щодо мобілізації європейських держав для допомоги Україні. Одним з них став Братиславський форум GLOBSEC, який відбувся 2-4 червня 2022 р. у м. Братиславі. Форум зарекомендував себе як провідна платформа в центральноевропейському регіоні та одна з провідних глобальних стратегічних конференцій. З моменту свого заснування він надавав простір як для офіційних, так і для неформальних дискусій, щоб генерувати провідні ідеї щодо викликів нашого часу. Основним тематичним напрямом Братиславського форуму 2022 стала мобілізація підтримки та дій для України та ширшого європейського суспільства. Форум вирізнявся тим, що заохочував до рішучих дій та розробки стратегії для вирішення кризи в Україні. Даний напрям розглядався в більш ширшому контексті пошуку відповідей на питання «Як можна зробити демократії більш стійкими та здатними протистояти авторитарним режимам у розділеному світі?».

Рівень військово-політичної, гуманітарної підтримки Словаччиною України у боротьбі з російським агресором за відновлення територіальної цілісності та подальші перспективи вступу до Європейського Союзу та НАТО істотно залежали від конфігурації політичних сил в словацькому парламенті та уряді. До виборів Братислава активно надавала Україні зброю і залишалась важливим логістичним хабом постачання західної допомоги. Позитивною залишалась роль словацького уряду у врегулюванні зернового конфлікту з Україною. Тому досить важливо з точки зору перспектив українсько-словацьких відносин проаналізувати як позиціонували себе партії, що прийшли в парламент в 2023 р.

Варто відмітити, що в середовищі словацького політикуму не було єдності щодо запровадження санкцій щодо Росії та подальшої військової допомоги Україні. Йдеться, насамперед про опозиційних на той час соціал-демократів (Smer-SD) та її лідера экс-прем'єр-міністра Р. Фіцо як одного з ключових політичних акторів словацької політики. Вони критикували санкції, які ЄС та інші країни Заходу запровадили проти Росії після її вторгнення в Україну. На думку словацького політолога А. Дулеби, «Smer-SD робить все, щоб поляризувати Словаччину. Та частина словаків очікують від Росії те, що вона не може їм дати. Вони придумали собі свою власну Росію і не бачать ту реальну Росію. Тут є проблема з дезінформацією та російськими нарративами. Також треба розуміти економічну ситуацію: ціни на енергоносії стрімко ростуть і в населення є незадоволення урядом. Цим теж намагаються скористатися політики» [3]. Зокрема, Р. Фіцо в іноземному інформаційному просторі поширював проросійські тези та заявляв, що Словаччина через Україну та США «втратила якісну багатомільйонну систему захисту», «Словаччину втягують у війну в Україні». Про це повідомляв Центр протидії дезінформації при РНБО України. Звичайно, політик не вказує, хто і проти кого воює. Загалом, проросійська риторика притаманна виступам Р. Фіцо щонайменше протягом останніх 8 років – з моменту загарбання росією територій Донбасу та Криму. Він неодноразово заявляв, що «Україна, на відміну від росії, не виконує Мінських домовленостей», «Не можна покладати на росію відповідальність за український конфлікт», «Захід має зняти санкції з росії». Такі

пропагандистські тези Р. Фіцо поширював не лише через кремлівські медіа, а й через провідні іноземні ЗМІ, зокрема Reuters та Politico [4].

Парламентські вибори в Словаччині 2023 р. та наслідки для України. 30 вересня 2023 р. в Словаччині відбулися позачергові парламентські вибори. Більшість голосів (23 %) отримала популістська партія «Курс – соціал-демократія» (SMER-SD) на чолі з колишнім словацьким прем'єр-міністром Р. Фіцо. Проевропейська ліберальна партія «Прогресивна Словаччина» (Progresívne Slovensko) набрала майже 18 % голосів виборців. Лівоцентристська партія «Голос» (Hlas – sociálna demokracia) отримала 14,7 % голосів і посіла третє місце в парламентських перегонах. Також подолали бар'єр у 5 % правоцентристська партія «Звичайні люди і незалежні особи» (OLaNO); «Християнсько-демократичний рух» (KDH); ліберальна партія «Свобода і солідарність» (SaS); націоналістична і євроскептична «Словацька національна партія» (SNS) [1].

Лідером виборчих перегонів став «SMER-SD» на чолі з Р. Фіцо. Характерно, що політик після вбивства журналіста Я. Куцьяка та його нареченої М. Кушнірової в 2018 р. залишив посаду глави уряду проте зумів знову накопичити політичний капітал. Значною мірою це вдалося саме за рахунок реалізації проросійського та антиукраїнського курсу, що відображало погляди значної частини жителів Словаччини. За період каденції останніх чотирьох урядів три з половиною роки в словацькому суспільстві були виразні проукраїнські та прозахідні настрої. Проте в останній рік ситуація істотно змінилася. В контексті останнього соціологічного опитування, проведеного аналітичним центром GLOBSEC в восьми країнах Середньої та Східної Європи, Словаччина мала найбільш проросійські та антизахідні настрої. Лише 40% словаків сприймали росію як винуватця війни проти України. В той же час 34% переконані, що російську агресію спровокував Захід, а 17% звинувачували Україну. Крім того, 76% словаків категорично виступали проти антиросійських санкцій, а 69% відкидають військову допомогу Україні. «Словаччина показує, що відбувається, коли збігаються кілька чинників: брак довіри до інституцій, суспільство, яке схильне вірити фейковим новинам, і впливові політичні актори, які можуть використовувати розчарування та страхи суспільства на свою користь», – зазначає аналітик Центру демократії GLOBSEC & Resilience К. Клінгова [15].

В період виборів SMER-SD займає досить радикальні по відношенню до України позиції, повторюючи проросійські наративи під приводом яких росія почала вторгнення в нашу державу. Зокрема, у випадку входження SMER-SD до уряду її чільник обіцяв більше не надсилати зброю та боєприпаси Україні, ставив під сумнів надію на деокупацію захоплених росією територій, особливо Криму [2]. Радикалізм Р. Фіцо можна розглядати як свого роду намагання акумулювати протестний електорат. На думку словацького політолога А. Марушяка, партія «SMER-SD» наближена до правового популізму [12], що може свідчити про певний розрив між проголошеною до виборів риторикою та безпосередньою реалізацією політики. Водночас входження Словаччини до ЄС та НАТО дещо звужували радикалізм Р. Фіцо. Тому будь-які зміни Братіслави в узгоджених між європейськими державами підходах до питань антиросійських санкцій матимуть негативну реакцію, що може послабити репутаційний та статусний капітал як Р. Фіцо так і його команди.

Друге місце у виборах посіла проєвропейська ліберальна партія «Progresívne Slovensko». Ще одним фаворитом виборчих перегонів стала соціал-демократична партія «Hlas – sociálna demokracia». Її очолює колишній голова уряду П. Пеллегріні, який раніше входив до партії «SMER-SD» і вважається вірним поплічником Р. Фіцо. Він досить нестабільний у питаннях зовнішньої політики і не виключав співпраці зі своїм колишнім наставником. В той же час «Hlas – sociálna demokracia» має суттєві розбіжності з «SMER-SD» і підтримує постачання боєприпасів Україні, розділяючи позицію ЄС щодо російського вторгнення.

30 вересня 2023 р. в Словаччині відбулися чергові парламентські вибори. За їх результатами «SMER-SD», «Hlas – sociálna demokracia» та SNS створили мінімально виграшну коаліцію яка нараховує 79 депутатів. Її лідери підписали коаліційну угоду про формування нового уряду. Парламент затвердив програму нового уряду, яку підтримали 78 зі 143 присутніх депутатів. Серед них – члени партій Smer, Hlas і SNS. Натомість опозиція у складі PS, Slovakia (колишня OLaNO), KDH та SaS виступила проти. В даному випадку помітним є структурування Національної Ради на провладну більшість та опозицію у формі парламентських об'єднань депутатів (фракцій, груп) за політичною ознакою, що змушуватиме уряд постійно шукати компроміс з опонентами задля прийняття законопроектів та безпеки отримання конструктивного вотуму недовіри. В програмі російська агресія в Україні згадувалася в декількох місцях. Уряд заявляв, що буде «підтримувати будь-які змістовні мирні плани з пропозиціями щодо негайного припинення бойових дій в Україні та

дипломатичного вирішення конфлікту відповідно до міжнародного права» [8]. Словаччина обіцяє продовжити надсилати до Києва гуманітарну допомогу, але Україна більше не може розраховувати на військову допомогу Братислави. Зупинку надання військової допомоги Україні зі своїх запасів підтвердив на зустрічі з генсеком НАТО Є. Столтенбергом міністр оборони Словаччини Р. Каліняк. За його словами попри це держава пропонує широкий спектр гуманітарної, цивільної та технічної допомоги нелетальної дії [14].

Висновки. Таким чином, військова, гуманітарна, економічна допомога Словаччини, підтримка в наданні нашій державі статусу кандидата в члени ЄС, а також в посиленні санкцій проти росії, свідчать про те, що Україна має надійного союзника. В більш ширшому контексті допомога Словаччини є виявом консолідованої боротьби європейських держав за збереження демократичних цінностей, дотримання норм міжнародного права, побудови нової системи колективної безпеки за умов відкритої агресії.

Після парламентських виборів в Словаччині в 2023 р. та формування уряду навколо популістської SMER-SD, українсько-словацькі відносини стали менш передбачуваними. Фактично Словаччина рухається по шляху уряду В. Орбана в Угорщині, що дозволяє змодельовати ймовірні ризики. За таких обставин відбувається згортання надання військової допомоги Україні, з'являються передумови ускладнення просування до членства в ЄС та НАТО. Радикалізм Р. Фіцо може дещо зменшитися на фоні консолідованого рішення ЄС щодо підтримки України в її боротьбі з росією та визнанні останньої спонсором тероризму а також необхідності досягнення компромісів з партнерами по коаліції та проведення узгодженої політики в рамках НАТО. Створення мінімально вигравної коаліції в перспективі може призвести до нестабільного функціонування самого уряду, що дає шанси для репозиціонування політичних сил.

Бібліографічний список:

1. Давимука О. Результати парламентських виборів у Словаччині. Національний інститут стратегічних досліджень. 03.10.2023. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/rezultaty-parlamentskykh-vyboriv-u-slovachchini> (дата звернення: 05.10.2023).
2. Ерман Г. Вибори у Словаччині. Чому вони важливі для України і чи можуть виграти симпатии Москви. BBC News Україна. 30.09.2023. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/ceqe999gqncq> (дата звернення 03.10.2023).
3. Курта О. Підтримка України чи Росії: як у Словаччині ставляться до війни. Суспільне. Новини. 22.09.2022. URL: <https://susplne.media/284445-pidtrimka-ukraini-ci-rosii-ak-u-slovaccini-stavlatsa-do-vijni/> (дата звернення: 25.02.2023).
4. Російська пропаганда використовує іноземних політиків для дискредитації України та США. Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3453527-rosijska-propaganda-vikoristovue-inozemnih-politikiv-dla-diskreditacii-ukraini-ta-ssa-cpd.html> (дата звернення: 05.03.2023 р.).
5. Росію треба визнати країною-терористом: Зеленський розповів про звірства росіян в Ізюмі. Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3573083-rosiu-treba-viznati-krainouteroristom-zelenskij-rozpoviv-pro-zvirstva-rosian-v-izumi.html> (дата звернення: 15.03.2023).
6. Словацькі політики надіслали меседжі на підтримку України. Slovak Spectator. Новини зі Словаччини. 24.08.2022. URL: <https://novyny.sme.sk/c/22992678/slovatski-polityky-nadislaly-mesedzhi-pidtrymki-ukrainy.html>.
7. Словаччина й надалі надаватиме максимальну безпекову допомогу Україні – Володимир Зеленський за результатами зустрічі із Зузаною Чапутовою у Києві. 31 травня 2022 р. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. URL: <https://www.president.gov.ua/news/slovachchina-j-nadali-nadavatime-maksimalnu-bezpekovu-dopomo-75489> (дата звернення: 07.09.2022).
8. Уряд Словаччини на чолі з Фіцо отримав довіру парламенту. Європейська правда. 2023. 21 лист. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/11/21/7174001/> (дата звернення: 17.01.2024).
9. Francelová N. Словаччина обговорює подальшу військову допомогу Україні. Slovak Spectator. Новини зі Словаччини. 2022. 8 квіт. URL: <https://novyny.sme.sk/c/22880734/slovak-news-in-ukrainian-april-8.html> (дата звернення 17.09.2022) (дата звернення: 17.09.2022).
10. Graffyová A. Грошова допомога українцям у Словаччині: нові зміни та вимоги. Slovak Spectator. Новини зі Словаччини. 2022. 13 вер. URL: <https://novyny.sme.sk/c/23008083/dopomoha-ukraintsiam-u-slovachchini-zminy-ta-vymohy.html> (дата звернення 15.09.2022).
11. Ištók D. Parlament uznesením označil súčasný ruský režim za teroristický a Rusko ako štát podporujúci terorizmus. Parlament uznesením označil súčasný ruský režim za teroristický a Rusko ako štát podporujúci terorizmus. Aktuality.sk. URL: <https://www.aktuality.sk/clanok/BgCqK5x/parlament-uznesenim-oznacic-sucasny-rusky-rezim-za-teroristicky-a-rusko-ako-stat-podporujuci-terorizmus/> (Last accessed: 15.02.2023).
12. Krasnec T. Orbán i Fico europски tandem protiv naoružavanja Ukrajine. Večernji List. 03.10.2023. URL: <https://www.vecernji.hr/vijesti/orban-i-fico-europски-tandem-protiv-naoružavanja-ukrajine-1713628> (дата звернення: 04.10.2023).

13. Migračné Informačné Centrum IOM. URL: <https://www.mic.iom.sk/sk/novinky/760-informatsiya-ukrayina.html> (дата звернення 15.09.2022).

14. Minister obrany R. Kaliňák sa stretol s generálnym tajomníkom NATO Jensom Stoltenbergom. Ministerstvo obrany Slovenskej republiky. 14.11.2023. URL: <https://www.mosr.sk/53510-sk/minister-obrany-r-kalinak-sa-stretol-s-generalnym-tajomnikom-nato-jensom-stoltenbergom/> (Last accessed: 17.01.2024).

15. Palata L. Słowacja. Czy dołączy do państw wspierających Rosję? DW. 14.06.2023. URL: <https://www.dw.com/pl/słowacja-czy-dołączy-do-państw-wspierających-rosję/a-65904137> (Last accessed: 17.01.2024).

16. Slovakia has sent its S-300 air defence system to Ukraine. Slovak Spectator. 2022. 8 apr. URL: <https://spectator.sme.sk/c/22881118/slovakia-reportedly-sent-its-s-300-air-defence-system-to-ukraine.html?ref=tab> (дата звернення: 17.09.2022).

17. Slovenský parlament označil ruský režim za teroristický. Vyjadril podporu Ukrajine. Onlajn.sk. URL <https://hnonline.sk/slovensko/96067415-slovensky-parlament-oznacic-rusky-rezim-za-teroristicky-vyjadril-podporu-ukrajine> (Last accessed: 01.03.2023).

18. Vojna na Ukrajine: Slovensko darovalo Ukrajine päť vrtuľníkov. Actuality.sk. 16.06.2022. URL: https://www.aktuality.sk/clanok/xpY6xW5/vojna-na-ukrajine-slovensko-darovalo-ukrajine-pat-vrtulnikov/?_ga=2.162588220.102101148.1655367881-162979665.1655367880 (Last accessed: 01.03.2023).

References:

1. Davymuka O. Rezultaty parlamentskykh vyboriv u Slovachchyni. Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen. 03.10.2023. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/rezultaty-parlamentskykh-vyboriv-u-slovachchyni> (data zvernennia: 05.10.2023).

2. Erman H. Vybery u Slovachchyni. Chomu vony vazhlyvi dlia Ukrainy i chy mozhut vyhraty sympatyky Moskvy. BBC News Ukraina. 30.09.2023. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/ceqe999gqnqo> (data zvernennia: 03.10.2023).

3. Kurta O. Pidtrymka Ukrainy chy Rosii: yak u Slovachchyni stavliatsia do viiny. Suspilne. Novyny. URL: <https://suspilne.media/284445-pidtrimka-ukraini-ci-rosii-ak-u-slovaccini-stavlatsia-do-vijni/> (data zvernennia: 25.02.2023).

4. Rosiiska propahanda vykorystovuje inozemnykh politykiv dlia dyskredytatsii Ukrainy ta SShA. Ukrinform. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3453527-rosijska-propaganda-vikoristovue-inozemnih-politikiv-dla-diskreditacii-ukraini-ta-ssa-cpd.html> (data zvernennia: 05.03.2023 r.).

5. Rosiiu treba vyznaty krainoiu-terorystom: Zelenskiy rozpoviv pro zvirstva rosiiian v Iziumi. Ukrinform. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3573083-rosiu-treba-viznati-krainouteroristom-zelenskij-rozpoviv-pro-zvirstva-rosian-v-izumi.html> (data zvernennia: 15.03.2023).

6. Slovatski polityky nadislaly mesedzhi na pidtrymku Ukrainy. Slovak Spectator. Novyny zi Slovachchyny. 2022. 24 serp. URL: <https://novyny.sme.sk/c/22992678/slovatski-polityky-nadislaly-mesedzhi-pidtrymki-ukrainy.html> URL: <https://novyny.sme.sk/c/22992678/slovatski-polityky-nadislaly-mesedzhi-pidtrymki-ukrainy.html>

7. Slovachchyna y nadali nadavatyme maksimalnu bezpekovu dopomohu Ukraini – Volodymyr Zelenskiy za rezultatamy zustrichi iz Zuzanoiu Chaputovoio u Kyievi. Prezydent Ukrainy. Ofitsiine internet-predstavnytstvo. 31.05.2022. URL: <https://www.president.gov.ua/news/slovachchina-j-nadali-nadavatime-maksimalnu-bezpekovu-dopomo-75489> (data zvernennia: 07.09.2022)

8. Uriad Slovachchyny na choli z Fitso otrymav doviru parlamentu. Yevropeiska pravda. 2023. 21 lyst. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/11/21/7174001/> (data zvernennia: 17.01.2024).

9. Francelová N. Slovachchyna obhovoriue podalshu viiskovu dopomohu Ukraini. Slovak Spektator. Novyny zi Slovachchyny. 2022. 8 kvit. URL: <https://novyny.sme.sk/c/22880734/slovak-news-in-ukrainian-april-8.html> (data zvernennia 17.09.2022) (data zvernennia 17.09.2022).

10. Graffyová A. Hroshova dopomoha ukraintsiam u Slovachchyni: novi zminy ta vymohy. Slovak Spectator. Novyny zi Slovachchyny. 2022. 13 ver. URL: <https://novyny.sme.sk/c/23008083/dopomoha-ukraintsiam-u-slovachchyni-zminy-ta-vymohy.html> (data zvernennia 15.09.2022).

11. Ištók D. Parlament uznesením označil súčasný ruský režim za teroristický a Rusko ako štát podporujúci terorizmus. Parlament uznesením označil súčasný ruský režim za teroristický a Rusko ako štát podporujúci terorizmus. Aktuality.sk. URL: <https://www.aktuality.sk/clanok/BgCqK5x/parlament-uznesenim-oznacic-sucasny-rusky-rezim-za-teroristicky-a-rusko-ako-stat-podporujuci-terorizmus/> (Last accessed: 15.02.2023).

12. Krasnec T. Orbán i Fico europski tandem protiv naoružavanja Ukrajine. Večernji List. 03.10.2023. URL: <https://www.vecernji.hr/vijesti/orban-i-fico-europski-tandem-protiv-naoružavanja-ukrajine-1713628> (дата звернення: 04.10.2023).

13. Migračné Informačné Centrum IOM. URL: <https://www.mic.iom.sk/sk/novinky/760-informatsiya-ukrayina.html> (дата звернення 15.09.2022).

14. Minister obrany R. Kaliňák sa stretol s generálnym tajomníkom NATO Jensom Stoltenbergom. Ministerstvo obrany Slovenskej republiky. 14.11.2023. URL: <https://www.mosr.sk/53510-sk/minister-obrany-r-kalinak-sa-stretol-s-generalnym-tajomnikom-nato-jensom-stoltenbergom/> (Last accessed: 17.01.2024).

15. Palata L. Słowacja. Czy dołączy do państw wspierających Rosję? DW. 14.06.2023.
URL: <https://www.dw.com/pl/słowacja-czy-dołączy-do-państw-wspierających-rosję/a-65904137>
(Last accessed: 17.01.2024).

16. Slovakia has sent its S-300 air defence system to Ukraine. Slovak Spectator. 2022. 8 apr.
URL: <https://spectator.sme.sk/c/22881118/slovakia-reportedly-sent-its-s-300-air-defence-system-to-ukraine.html?ref=tab>
(дата звернення: 17.09.2022).

17. Slovenský parlament označil ruský režim za teroristický. Vyjadril podporu Ukrajine. Onlajn.sk.
URL <https://hnonline.sk/slovensko/96067415-slovensky-parlament-oznaci-rusky-rezim-za-teroristicky-vyjadril-podporu-ukrajine> (Last accessed: 01.03.2023).

18. Vojna na Ukrajine: Slovensko darovalo Ukrajine päť vrtuľníkov. Actuality.sk. 16.06.2022.
URL: https://www.aktuality.sk/clanok/xpY6xW5/vojna-na-ukrajine-slovensko-darovalo-ukrajine-pat-vrtulnikov/?_ga=2.162588220.102101148.1655367881-162979665.1655367880 (Last accessed: 01.03.2023).

Buslenko V. Slovakia's policy of supporting Ukraine in the face of Russian military aggression

The forms and political significance of Slovakia's support for Ukraine in the context of the full-scale invasion of the Russian Federation in February 2022 are analyzed, and attention was paid to the role of key Slovak political actors in international support for Ukraine. International and national regulations that determine the policy of Slovakia regarding Russia's military aggression are considered. It is shown that military, humanitarian, economic assistance to Slovakia, support in granting Ukraine the status of a candidate for EU membership, as well as in strengthening sanctions against the Russian Federation, indicate that Ukraine has a reliable ally. In a broader context, Slovakia's assistance is seen as a manifestation of the consolidated struggle of European states to preserve democratic values, comply with international law, and build a new system of collective security in the face of open aggression.

The specific manifestations and political context of the provision of military assistance to Ukraine are determined. The positions of Slovak parties and their leaders regarding the prospects of military support are analyzed. After the parliamentary elections in Slovakia in 2023 and the formation of a government around the populist SMER-SD, Ukrainian-Slovak relations have become less predictable. In fact, Slovakia is following the path of V. Orbán's government in Hungary, which makes it possible to model probable risks. Under such circumstances, the provision of military assistance to Ukraine is being curtailed, and there are prerequisites for complicating the progress towards membership in the EU and NATO. It is summarized that the radicalism of R. Fico may decrease somewhat against the background of the EU's consolidated decision to support Ukraine in its fight against Russia and recognize the latter as a sponsor of terrorism, as well as the need to reach compromises with coalition partners and pursue a coordinated policy within NATO. The creation of a minimally winning coalition in the future may lead to the unstable functioning of the government itself, which gives chances for the repositioning of political forces.

Keywords: *institutions of public policy, political party, political actors, sphere of public policy, Slovak Republic, effectiveness of politics for support Ukraine.*